

ZLÓFIZETÉSI DÍJ:

Postán vagy Pécsen hához küldve:
EGÉSZ ÉVRE 5 frt - kr.
FÉL ÉVRE 2 " 50 "
NEGYED ÉVRE 1 " 25 "
EGYES SZÁM 10 kr.
Közzétű minden számban.
Képes számkapitálék
Weldinger Nándor könyvker.
(Széchenyi-utca.)

PÉCSI FIGYELŐ.

HIRDETÉSEK ÁRA:

Egy öt hasábos petitor egy-
szori megjelenésért 6 kr.,
3-szorított 5 kr., 10-szeriért
4 kr. fizetendő.
Minden hirdetés után 30 kr.
betyegdíj fizetendő.
A nyilatkozó 1 petitor 10 kr.
A hirdetői díj előre fizetendő.

A lap szellemi részét illető közlemények és előzetesek a szerkesztőséghez, hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.

Előfizetheti helyben: a kiadóhivatalban, KÖSZL JÁNOS úrnál a városban épületben, LILL JÁNOS úrnál a budai külvárosban, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kéziratok vissza nem adtnak

Szerkesztőség:

János-utca 8-ik szám.

Kiadóhivatal:

János-utca 8-ik szám.

A közigazgatás államosítása.

Régi kérdése már a magyar köz-
életnek, hogy milyen legyen a közigaz-
gatás: megmaradjon-e a törvényha-
tóságok önkormányzati jogkörében,
időnként választott tisztviselőkkel,
vagy pedig besoroztassák a köz-
vetlen állami feladatok közé s in-
tézése bizassék életfogytig kinevezett
hivatalnokokra. A kérdés különösen
a negyvenes években vitatott nagy
erővel s midőn megoldása 1848-ban a
parlamenti alkotmány s a miniszteri
felelősség behozása következtében
gyakorlati szűkséggé vált, tudvalevő-
leg a municipálistizmus javára dől el,
melynek Kossuth volt a védője, Eötvös
Józseffel, Szalay Lászlóval, Csenger-
gyével szemben, akik a liberális dok-
trínérség vizeiben lubiczkolván, mind-
ent a nyugati mintákra szerettek
volna átalakítani.

A kérdés az újabb időben, a Tisza
korszak közigazgatási botránnyainak
nyomása alatt, ismét nagy erővel éb-
redt föl. A panaszok mindenfelé meg-
sokasodtak és nem jogosulatlanul. A
közigazgatás egy kiszámíthatatlan va-
lami, melyről soha sem tudhatni, ho-
gyan és mikor működik. Egyszer tehe-
tetlen, máskor erőszakos, legtrikábban
a közérdeket, legtöbbször a klikkakat
szolgálja, ügykezelése lassu, pénzke-
zelése laza; egyszerűvel sem
hasonlít kevésbé, mint ahhoz az esz-
ményhez, melyet a jó közigazgatásról
alkothatni.

A közönség méltán sürgeti az ál-
lapotok orvoslását s — nem tagadhat-
juk — igen sokan vannak, akik a vi-
szonyok jobbra fordulását a közigaz-
gatás államosításától remélik.

Hogy ezek között ismét sokan
vannak olyanok, akik arra számítanak,
hogy a közigazgatás újjászervezése
életfogytig tartó kenyérhez juttatja
őket, az nem változtat a dolgon. Tény
mindenesetre, hogy, midőn Wekerle a
nagybányaiaknak, Szilágyi a pozsony-
nyiaknak a közigazgatás államosítását,
mint a rekonstruált kormány egyik
legfőbb programját, bejele-
lentette, korántsem osztatlanul találja
magával szemben a közvéleményt.

S valóban magunk sem zárkoz-
hatunk el annak a szűksége elől, hogy
a közigazgatásban reformokra van

szűkségünk, hogy változtatásokat kell
tennünk a közigazgatási szervezetben
s hogy a közigazgatási jogot törvény-
könyvbe kell foglalnunk. Garanciákat
kell szereznünk, melyek biztosítják
a közigazgatás erkölcsi és értelmi szin-
vonalát s meg kell találnunk a módját
a közigazgatás jogi ellenőrzésének.

Csak hogy — s ebben térünk el —
mi nem vagyunk abban a véleményben,
hogy ennek az egyetlen vagy
csak a leghelyesebb módja is a köz-
igazgatás államosítása volna. A hata-
lom összehalmazódása soha sem és
sehol sem vezetett jóra s mi áldhatjuk
őseink bölcsességét, amiért a várme-
gyében oly szervezetet fejlesztettek
ki, mely az állami feladatokba köz-
vetlenül beleviszti s azonban csekély
és ellenőrző szereppel ruházta fel a
társadalom előtt. Olyan becses intéz-
mény ez, aminőnek a megalkotása az
állami közigazgatás áldásaitban re-
szült nyugati nemzeteknél, p. o. a
franciáknál, politikusok és tudósok
előtt, mint egy alakot és megvalósítást
kereső ideál lebeg.

Ezt a becses, őseink szerencsés
államrendező érzékéről tanuskodó
intézményt, mely egyformán van hi-
vatva a szabadság s a rend érdekeit
megóvni, nem eltéríteni, hanem fejlesz-
teni kell s felruházni azokkal a tulaj-
donságokkal, melyekkel a változott
kor követeléseinek megfelelhet.

Nem, a régít ne dobjunk el olyan
könnyen, még ha egyéb érdeme
nem volna is, mint az, hogy régi. Már
maga a történelmi múlt jogczim, mely
tekinthető ad és tiszteletet parancsol.
A hagyományt nemcsak a költőknek
kell tisztelniük, hanem a politikusok-
nak is, mert nemcsak a menyország-
ban, de a földi országokban is hit kell
az üdvösségre.

Igazságügyi palotánk.

Midőn városunk egy valóban monu-
mentális művel gyarapodott, nem zárkoz-
hatunk el azon örömeztet kifejezése elől,
mely nemcsak a jogkereső közönséget,
de a helyi sajtót is áthatja, midőn e város
emelkedésének egy újabb bizonyítékát
látja az új igazságügyi palota létrejöttében.

Olvasóink tudni fogják, hogy épen
egy éve van annak, hogy egy igazságügyi
palota építése kielégítő megoldását örö-
mmel üdvözölte egész Pécs városa. Az
akkor fölvetett eszme ma már testté válva

nemcsak városunknak, de az egész igaz-
ságügynek díszére váltik.

Az épület beosztását — miután az
mindenképp érdekelhet, a következőkben
adjuk: A palota északi (Nepomuk-utcai)
keleti (haltér-köz-utcai) és déli oldala
(Majláth-tér) egybefüggő egészet képezvén,
tartalmazza a pécsi kir. törvényszék és
járásbíróaság összes helyiségeit. A főbejá-
rat a Nepomuk-utcai oldalnak közepén
van elhelyezve, ezen vezetjük be az olvasót,
hogy az épület beosztását megismerhesse;
tehát a főbejáraton belépve tágas és dí-
szes előcsarnokban találjuk magunkat, a
honnt úgy a földszinti mint emeleti helyi-
ségekre juthatni. Az előcsarnok jobboldali
részén egy kis folyosóba érünk, itt van
nak elhelyezve Saághy Vince, Váry Gyula
és Czigliány Béla törvénzi bírák szobái,
ezekkel szemben a folyosó baloldalán
Kenedy törvénzi jegyző helyisége, a viz-
gálobíróhoz beidezettek várakozási szobája
és egy szolgazsoba; de térjünk vissza az
előcsarnokba, hogy az épület keleti főtö-
lyosójára juthassunk, a mely a főbejárat-
tól balra esik. E folyosón jelzett egymás-
utánban a következő helyiségeket találjuk:
telekkönyvi iktatót, telektartó, a telek-
könyvi betétszerkesztők 3 szobáját, a telek-
könyvvezetők 2 szobáját, Lukrits István
és Bogyay Pongráz bírák szobáit, a per-
tár, a polgári és büntető ügyek iktató-
szobáját, a polgári kiadót és irodát. A
polgári iktató és kiadó között nyílik a
keleti (haltér-köz-utcai) bejárat lépéső-
zete. A déli oldal (földszinti) folyosóján
van a polgári és büntető irattár 5 szobája,
az árverési szoba és egy szolgazsoba. A
keleti folyosó közepén épült a hatalmas
épületnek udvari részén, melynek föld-
szinti részében a telekkönyvi kiadónak
és irattárnak 3—3 szobáját találjuk és
ezzel a földszinti részt illetőleg végeztünk.
Viszterve az előcsarnokba a rendkívül
díszes lépcsőház köti le figyelmünket, mely
a 12 lépcsőn kétfelé oszlik és az épület
emeleti részeibe vezet. A jobboldali fel-
járó a törvénzi elnök magánlakásába ve-
zet, míg a baloldali lépcsőzetet át az
épület keleti főfolyosójára érünk. A lép-
csőház egyik ékecséget azon ives ablak
(üvegfestészi mű) képezi, mely meglepő
kompozícióval Justitiát ábrázolja kezében
karddal és mérleggel az egész lépcsőház
és előcsarnokra magikus fényt árasztva.
Az emelet keleti főfolyosóján sorrendben
a következő helyiségek vannak: Polgári
tanácssterem, Pilch, Kaufmann, Szikszay
törvénzi bírák szobái, törvényszéki elnök
fogadó, dolgozó és előszobáját — melyben
egy tisztviselő fog — állandóan dolgozni,
irodaigazgató, Angyal Pál és Kerese bírák
szobái. Az udvari középszárnyban a bü-
ntető tanácssterem, végül a jogkereső
közönség várakozási szobája, vádlottak
szobája és végül a tanácskozási szoba van
elhelyezve igen szerencsés választással. A
büntető tanácssterem hetvennél több hall-
gatót képes befogadni és az épület egyik

díszet képezi. Az emeleti főfolyosón tovább
haladva egy üvegajtón át a járásbíróaság
helyiségeibe jutunk, hova egyébként kül-
lön lépcsőzet is vezet a földszinti főfolyo-
sóból. Igen czélzserűt és kényelmes beosztá-
ssal találjuk itt a járásbíróasági kiadót
és levéltárt — szemben a keleti főjáró
lépcsőzetével, — a bírósági iktatót, ki-
adót, Rásky, Koszér, Perczel bírák
szobáit, két jegyzői és egy szolgazsóbát.
Ezzel megadtuk volna leírását a kitűnően
berendezett épületnek, mégis meg kell
említenünk, hogy a palota földalatti része
pincehelyiségeken kívül, levéltárt, nyom-
dahelyiségeket és szolgakamrát nyújt igen
czélzserűt beosztással. Ezuttal még csak
egy két csekélynek látszó, de igen czél-
zserűt újítást kell hangsúlyoznunk, mely
bizonyára mindenki helyesléssel talál-
kozand. Az egyik: hogy a bejárat a
telektárba két oldalról történik, miután
a közönségnek és ügyvédeknek külön-külön
hely van fenntartva, akként, hogy az ügy-
védek nem kénytelenek a felelkek érintkezni
és ezen ezébből a bejárat a telektárba
ügyvédek részére a telekkönyvi iktatót
át történik, míg az információt kereső köz-
önség a folyosóból lép a telektárba;
egy másik és nem kevésbé fontos újítás,
hogy a vizsgálati fogagásban lévő vádlottak
sohasem a főlépcsőzetet át, hanem csakis
az udvari külön főjárón át vezetettnek
a részükre fenntartott szobába. A szobák
és folyosók tágasak és a mi fő világosak,
a tanácssterem és a felek rendelkezé-
sére álló helyiségek akként vannak ké-
szítve, hogy nem lesz kénytelen ember
ember hátán állni, szóval az igazságügyi
palotánál oly műről van szó, mely magá-
ban rejti mindama előnyöket, melyek a
jogkereső közönség kívánalmait teljes
mértékben kielégíthetik. Az előadottak
világos, hogy az épületnek úgy külső dísz
mint berendezése valóban mintaszé-
re, melyre nemcsak Pécs városa, de a ma-
gyar igazságügyi is büszke lehet, — büszke
lehet városunk, mert az épület létesítésé-
nél kizárólag pécsi iparosok szünetel-
tebb munkáit látjuk de büszke a magyar
igazságügyi, mert az országban — alig
hiszünk hogy Justitia ily pompás hajlék-
kal díszeskedhetné.

Nincs kétség a felett, hogy mindenki,
de különösen a jogkereső közönség örö-
mmel üdvözli a jogszolgáltatás emelésére
irányuló palota megújítást, mert benne a
gyors és pontos igazságszolgáltatás egyik
lényeges rugóját látja.

Hogy kiket illet az érdem a mű létre-
hozásánál, bizonyára mindnyájan tudjuk;
de az érdemek méltatására sorainknál han-
gosabban fogja azt hirdetni az utókornak
az igazságszolgáltatás hajléka, mely a jog,
igazság és méltányosság ledönthetetlen al-
pajin nyugodva fogja azoknak nevet hir-
detni, kiknek az eszme létesítése köszönhető.

úgy állottak, mint a föld hason nemű erői
ma állanak.

De ha a holdon valaha levegő és
tengerek voltak, a mint a szinképelemzés
arról tanuskodik, hogy a nap-rendszer
többi tagjai mind hasonló alkotásnak, úgy
önkéntelenül merül fel a kérdés: hogy
mi lett a hold légköréből és
tengereiből?

E kérdésre a csillagászok négyféle
feleletet adtak, melyek közül mi csak azt
mondjuk el, mely földi tapasztalatainknak
legjobban megfelel és legalkalmasabb
arra, hogy e bámulatos tüneményről meg-
közelítő képet alkothassunk magunknak.

Ezen földi elmélet szerint a hold haj-
dani légköre, oceánjaival együtt a hold
testébe szívargott. — Az tény, hogy a
holdnak csekély fajsúlya a mellőt szól,
hogy abban nagy üregek voltak, elegendő
nagy ok arra, hogy a hold tengereit, le-
vegőjével együtt magukba fogadják. De
hogy mikor és miként következhetett be
a víz és levegő ily nemű beömlése, arról
számot alig adhatunk; de felfogásunk szer-
int még a hold vulkánikus erőinek mű-
ködése alkalmával kellett oly időszaknak
lenni, mikor a vizek és a levegő aprón-
ként visszavonulhattak a hold testébe,
anélkül hogy a víz gőz változott volna.
— E fültevére mutat az is, hogy a hold
vulkánjai, annak világító utolsó percéig
működésben lehettek, mer csak ez lehet
az oka, hogy a folyó vagy az eső víz
hatásainak oly kevés nyomaira akadunk
a holdon.

A holdnak múlt és jelen állapota a
természet azon intézkedéséről világított fel,
hogy az, az égitesteket nem minden-
korra szánta élőlények
lakóhelyéül.
Ha az előadottakat összefoglaljuk, azt
látjuk, hogy a naprendszer bolygói a lak-

Pécs szab. kir. város építési
szabályrendelete.

(Folytatás.)

Az egész eljárásról jegyzőkönyv ve-
endő fel, a melyben az érdekeltek kifogá-
sai és kérelmei is bele foglalandók.
A felvett jegyzőkönyv a helyszini kül-
döttség tagjai s a jelen voltak által leg-
később 24 óra alatt aláírandó. Ha valaki
az aláírást megtagadja, ezen körülmény
az ok megjelölésével a jegyzőkönyvben
megjegyzendő.

Azon érdekelt, ki a jegyzőkönyvet
kifogás nélkül aláírja, a küldöttség javas-
latába való megnyugvását jelenti ki.

6. §. Az építési szakbizottság
teendői.

Az építési szakbizottság a felszerelt
kérelmeket a helyszini küldöttség javas-
lata alapján tárgyalás alá veszi és ameny-
nyiben szűkségeinek találja, a helyszinén
újra megvizsgálja; a miért is ezen szemle,
— két bizottsági tag indítványára — min-
denkor megtartandó.

Ha az ügy kellőleg fel van derítve, az
építési kérelem érdemében a helyszini
küldöttségi jegyzőkönyv alapján a tanács-
hoz javaslatot tesz.

7. §. A tanács teendői és az építési
engedély tartalma.

Az építési engedélyt az építés szak-
bizottság javaslata alapján a városi tanács
adja ki.

Ha a tanács az ügyt kellőleg felderítve,
az építési kérelem indoklását és erről az
építési szakbizottság értesítendő.

Az engedély szabatosan megállapítja
az utczavonalat, az építkezési helyül szol-
gáló telek tulajdonosa által, avagy részére
üzetendő terület megváltási díját, melyel,
ha a fél meg nem elégedék, joga van
kiszájtási eljárást követelni, körülírja a
netán fennálló épületek lebontása és az
építkezés eszközése körül fogantatandó
külön szabályokat és kiterjeszkedik az
érdekelteket a helyszini küldöttségi jegy-
zőkönyvben előadott kifogásaira és kérel-
meire.

8. §. Az építési engedély kiadása
és érvénye.

Az építési engedély a kérelem be-
adási napjától számított 30 nap alatt, be-
nem számítva azon időt, mely a kérelem
és csatolmányainak pótlására fordított,
kiadandó.

Az építési engedély, a mennyiben
ellene felelkezés, avagy előterjesztés nem
adottat be, a kézbesítésétől számított 15
nap alatt érvénybe lép, és ezen időből
számított két évig hatályos, mely idő
azouban az eredeti tervrajzzal felszerelt

hatóságot illetőleg három csoportra oszt-
hatók. Az első csoportba azok foglalhatók,
melyek a szerves élet tenyészhetésére
megfelel feltételekkel bírnak, a melyek
tebát a mi földi tapasztalataink szerint
lakhatók ilyen: Venus és a Mars. A másod-
kik csoportba azok tartoznak, melyeknek
mai körülményei a szerves élet lehetősé-
gét kizárják, a minő: a hold és Merkur.

A harmadik csoportba pedig azok foglal-
hatók, melyeket még az ősi tűz emészt,
a melyek még élőlényt nem hordtak felüle-
tükön, de a távol jövőben mindenesetre
lakhatók lehetnek és ezek: Jupiter és
Saturnus.

(Folyt. köv.)

Őh azok az anyósok!

Bendegúzfv Elemér úrnak két kiváló
tulajdonosága volt. Egyik, hogy szeretett
nyugón látni — adósságot csinálni, a
másik, hogy nem igen szerette azt meg-
fizetni. Ebből kifolyólag gyakran volt kény-
telen „otthon nem lenni” hogy hitelezői
zaklatását kikerülje.

De hát örökre semmi sem tart, an-
nál kevésbé a hitelezők tithelme. Mikor
már nagyon szoritották Elemér urat, kije-
lenté, hogy megönnül — és akkor lespézn.

A házasság megőrtént s Elemér úr
rendre kifizette adósságait, csak Rosen-
blatt Áron úrnak volt még csekély három-
ezer forint követelése, amiről ugyiltszik
Elemér megakart feledkezni. Áron úr tih-
relmes ember volt, s várt, várt sokáig.

Egy napon Elemér ástozva szivaroz-
gatott szobájában, midőn belép az inas,
kezeben egy levelel.

— Nagyságs úr egy levél jött!

— Honnét?

— Nem tudom, hordár hozta. Ezzel
átadta úrnak a levelet.

T Á R C Z A.

A bolygók lakhatósága.

Főfolyvasta a növegyelet helyiségében Hecker-
ingert István.

(Folytatás.)

A hold.

Szándékosan hagytuk utolsónak a
naprendszer reánk nézve legérdekesebb
alakját: holdunkat. Először a szélid fénye,
változó alakja és azon lejtételező szere-
pét fogva, melyet a nap lenyugtával ját-
szik a földi ember szolgálatában, már a
legrégibb népek figyelmét magára vont.

A teli holdon ugyanis, szabad szem-
mel látható foltokat vehetni észre. Az
emberi képzelem ezeket, különböző idők-
ben különböző, majd nyúl, majd antilope
alakúnak, majd egy arczelben fölállított
férfi-fejeknek látja, mely utóbbival nemso-
kára az ember szabadrúpi képelete
mintegy ösztönzertleg egy női fejet állít
szembe, s jkaitak egymáshoz értve. S
már e régi népekben meg volt a vágy
földi hasonlat alapján a hold sötét fol-
tjai és világos helyeinek magyarázatát
adni. Sötét foltoikat tengereknek, világos
helyeit ellenben szárazföldeknek tartották.

De ne időzzünk tovább a régiek té-
velyegésinél, hanem adjuk elő a mai
csillagászat távesővi észleleteinek legérde-
kesebb eredményeit, hogy azokból a kellő
következtetéseket levonva a hold lakható-
ságát vagy lakhatatlanságát állapítsuk meg.

A hold a földtől átlag 51 ezer mér-
földnyi távolban van és körülte 27 nap
alatt fordul meg, gümbeje pedig 50-szer
kisebb annál. — Rendkívüli közelség lehe-
tővé tette, hogy a csillagászok a legalsó

posabban tanulmányozzák a hold ceilla-
gászati és fizikai tulajdonságait.

Mindenkor bámulva kellett tapasztal-
niok, hogy a holdon oly viszonyok vannak,
melyek nemcsak az eddigi tárgyalattal
merőben ellenkeznek, hanem hogy sok
oly körülményei is vannak, melyek leg-
kisebb mértékben sem hasonlítanak föl-
dünk viszonyaihoz.

A holdnak első s talán a legrendki-
vültebb állapotára mutat: hogy nincs
észrevehető légkör. — A csilla-
gászat ugyan ezt rég tudja, mert a hold
által előfűdött csillagok rögtön eltűnnek, a
mi küllőben a légkövi sugárterés folytán
nem történhetnék, de a hold ezen állapo-
tát a szinképelemzés a bizonyosság fokára
emelte, a mikor az aránytalanul távolabb
álló Mars és Jupiter légkörét megállapi-
totta, míg ugyanakkor a hold körüli an-
nak még csak nyomára sem akadthatott.

De a holdnak tengerei sincsenek.

A hold ugyanazon helyére a nap körül-
bűrtől 13—14 napon át nem nyugszik
le, mert tengelyforgása addig tart, a med-
dig keringése a föld körül. Azért ha nagy
vizei volnának, azok e 14 napi melegítés
folytán roppant mennyiségű gőzökké változ-
nának, melyeknek jelenlétét a szinképe-
lemző csillagász ép úgy észre venni, mint
a többi bolygókon észrevette.

A holdnak továbbá évszakai sincse-
nek, mert tengelye pályasíkjával 89 fokot,
tehát majdnem derék szöveget képez; a
nap sugarai majdnem mindig teljesen
ugyanazon irányban esnek a hold felüle-
tére, minőlfogva az évszaki változások
merőben lehetetlenek.

De mindezek mellett mi, mint földi
emberek mit szólnunk ahhoz, hogy ha ott
13—14 napig nappal és ugyanannyi ideig
éjjel következnék reánk, a nap sugarai

kérelmekre, a mennyiben a viszonyok nem változtak, újabb egy évvel meg is hosszabbítható.

Az építési engedély a 6-ik § ban körülírt érdeklők felekén kívül a városi mérnöki hivatalnak, rendőrkapitányval és főorvossal is közlendő.

Ha az engedély ellen előterjesztés vagy felbontás adatik be, az ügy eldöntése az építkezést, illetőleg a bontási munkálatokat a tanács rendezsírati felügyelőségnek, csak nyílvánvaló közeli veszély esetében, vagy ha az építkezés elegendő biztosságot nyújt az iránt, hogy a dolgot előbbi állapotába visszahelyeztetni s a kárt kipótolni kész, ellenben az előterjesztés vagy felbontás elöl, az utóbbi esetben a felügyelőség következőseire nézve hasonló biztosságot nem nyújt — az építkezés, illetve lebontás egyelőre való folytatása megengedendő.

Ha a bemutatott terv szerint engedélyezett építkezés kérendő.

II. Fejezet.

9. §. A fennálló épületek lebontásáról.

Fennálló épületeknek lebontása mindenkor a szakszerű vezetésért felelős egyén vezetésével megengedendő, az esetben is, ha a lebontás hatósági rendeltetés történik.

Ha az építész közös falat bontat le, az előbbi állapot által és saját költségén a legkorábbi idő alatt helyre állítandó.

A bontás tényleges megkezdését a munkálatot teljesítő szakgyűlés megnevezésével 24 órával előbb a városi rendőrkapitányi és mérnöki hivatalnál be kell jelenteni, miről a félnek kivásárgára elismermény adandó.

A lebontási munkálatokra nézve általános szabályt szolgál, hogy ezek mindenkor felülről kezdendők meg, a falakat és törmelket és az anyag a föld színére csak esatornán át bocsátható le, a fel nem használható tömerek pedig azonnal elszállítandó.

Falakat a bontásnál alásmni, avagy azok egyrészt ledönteni, tilos.

III. Fejezet Az építkezések foganatosításánál szem előtt tartandó szabályok.

10. §. Állványok felállítására és anyaglerakása.

Az állványok felállítására és az építési anyag lerakása hatósági engedélyben kiadott külön utasítások és az általános szabályok értelmében akként eszközözendő, hogy az által sem az életbiztonság ne veszélyeztessék, se a közlekedés ne gátolassék, sem pedig a szomszédok ne károsíttassanak. Szűk utcákban egymással szemben ugyanegy időben építkezési állványok nem állíthatók fel.

Állványokhoz csak megfelelő erősségű ép és egészséges anyag használhatóak. A mérnöki hivatal által kifogásolt anyagot használni, ugy fenti célra a hatóságilag, illetőleg a mérnöki hivatal által kijelölt köztérben kívül egyéb területet igénybe venni tilos.

Ezen, valamint az építési anyag által igénybe vett köztér az építéskor költségén éjjel kivilágítandó és a helyi viszonyokhoz képest vagy elpalánkolandó, vagy pedig a közlekedésre nyitva hagyandó és ekkor az állványok akként szerkesztendők, hogy a törmelék le ne hullhassék.

11. §. Az építkezés megkezdése és kivitele.

Az építkezések tényleges megkezdését (t. i. a falazást) 24 órával előbb a városi mérnöki hivatalnál szóval vagy írásban be kell jelenteni, miről a félnek elismermény szolgáltatandó.

Illatos kis szerelmes levél volt. Elemér kiváncsi olvasta föl „Kedves Elemér! Szívemnek nem bírok tovább parancsolni: heves dobogással vágyakozok utánad. Ismeretlenül bár, de régóta szeretlek. Titoktart ezt mostanig, de tovább nem bírom. Kérlek jöjj el hozzám esti 7—8 óra közt, fő utca 33. szám alá. Várlak. A te szerető Liviad.

N. B. Választ kérek! Örömmel ragadtam Elemér tollal s írta: Bájnos Nagyság! Kedves meghívást örömmel fogadom és kivásárgához képest a megjelölt időben ott leszek és hódolva börtök lábaim elé. Elemér.

A választ az inas csakhamar elvitte. Elemér kutatni kezdett emlékei között, de sehoggy se jött reá, hogy ki is lehet az az ismeretlen angyal!

Este feleségét elkísérte a színházba, ő pedig kocsiat vett és elhajlatott a nevezett ház elé.

Csinos kis egy emeletes ház előtt állott meg a kocsi. Az ablakok erősen le voltak függönyözve. Csengésre megjelent a portás és hajlongva kísérté föl Elemért az első emeletre.

Ott fűnt egy hamis szemű mosolygó szobacziqus bevezette őt az ismeretlen hölgy boudoirjába.

Elemér széttekintett a szobában aztán a szobalány felé fordulva kérdezé. — Mondja csak edesem, hogy hívják az ön bájnos úrnőjét?

— Az titok! — felelé a kis hamis. — Teasék helyet foglalni; trümfön azonnal jön, csak ül. Széket hozza rendbe.

Ezzel a cizcus eltávozott és egyedül hagyta Elemért.

Ugyan milyen is lehet az én Liviam! Szőke-e vagy barna! Karcsu, magas, kedves, vagy túlságos molett! A szemem, ajkai! Haja dús, kebele alabastrom,

Minden építkezés jelen szabályok szerint és az engedélyben előírt feltételek mellett eszközözendő, és a terv, avagy engedélytől legelőkezőbb eltérése újabb tanácsai engedély szükségesét, mely fontosabb eltérések esetén csak is az építészeti szakszabályok, kisebb eltérésekkel pedig a mérnöki hivatal előleges meghallgatása után adható ki.

Ha a kérelmezett eltérés a szomszédok érdekeire befolyással van, ezek az engedély kiadása előtt meghallgatandók. Az építési anyag lerakására kijelölt helyben, ha az köztér vagy utca, ottlét méz és vakolat-tartályok mindenkor a föld színe felett helyezendők el, és éjjelre dezzkával letakarandók.

12. §. A felelősségről.

Azon építkezések vezetésével — melyekhez jelen szabályrendelet szerint hatósági engedély szükséges — csak oly egyén bízható meg, ki ebbeli szakszerűséggel bír. Ez az építkezés szakszerű vezetéséért a hatóság irányában felelősséggel tartozik, a mely felelősség kiterjed az építkezéseknél jelen szabályok, a jóváhagyott terv és az engedély különös feltételei értelmében leendő kivitelére.

Ha a művezetés és vállalkozás nem egy személyben összpontosul, akkor általános szabályt szolgál, hogy a hatóság irányában a tervek pontos végrehajtásáért s különösen a szerkezetek helyességéért, a művezető építész — ellenben a felhasználó anyag és a kiviteli munka jó minőségéért és a biztonsági szempontból szükséges rendőri intézkedésekért a vállalkozó építőmester vagy iparos felelős.

Ha az építkezés folyamán a művezető szakszerűsége, avagy megbízhatósága ellen aggály merülne fel, az építkezés mindaddig, — míg annak vezetésére alkalmas egyén állíttatik — rendőrileg felfüggesztendő.

A felelősség a hatóság irányában az építkezés befejezésétől számított 3 évig áll fenn, és azon kifogás, hogy az eltérés avagy szabályellenesség az építéskor határozott kivásárgára történt, a hatóság előtt nem érvényesíthető.

Ha a művezetés avagy vállalkozás másra ruháztatik, ez a felelősség átvállalása érdekében a hatóságnál nyilatkozatot tartozik beadni.

A büntetés és magánjogi felelősség ezen pontok által nem érintetnek.

13. §. Az építkezések ellenőrzése.

Minden építkezés ellenőrzésével a városi főmérnök illetőleg helyettese bízatik meg, a kinek kötelessége felügyelni arra, hogy az engedélyezett építkezések az általános szabályoknak és az engedély különös kikötéseinek megfelelőleg a terv szerint, — a bejelentett építkezések pedig az általános szabályoknak szabályoknak megfelelőleg eszközöltesenek.

Különösen felügyelni tartozik arra, hogy a bejelentett építkezések és emelendő kerítés-falak által a köz- és dűlő utak el ne foglaltassanak; továbbá kijelöli azon helyet, hová bejelentett bontási munkálatoknál az első törmelék szállítandó.

Az esetben, ha az engedélyezett építkezések az általános szabályokkal, a jóváhagyott tervvel, avagy az engedély különös kikötéseivel ellenkezőleg foganatosítanak, úgy — ha hatósági engedélyt igénylő építkezések avagy bontások engedély nélkül eszközöltetnek, a városi mérnöki hivatal a további munkálatokat, — esetleg karhatalommal is, — saját felelősségére beszünteti és erről további intézkedés végett a tanácsnak nyomban jelentést tesz.

Ugyan ezen eljárás követendő akkor is, ha a csak bejelentést igénylő munká-

hangja ezüst csengést — képviselők a kiváncsi Elemér. S ez mind titok!

De titólmesen várt s magában dűdölgött:

Ki fog derűlni a titok.

S akkor leszünk mi boldogok! . . .

A szép hölgy úgy látszik nem nagyon sietett Elemér karjai közé, mert már hűstünk unatkozni kezdett.

De csitt! Mintha léptek zaja hallatszanék.

Igen, ez ő! Elemér még egy pillantást vetett a tükörbe megizáztotta nyakkendőjét s torkán egyet közzőrűlve elegáns póztúruba vágta magát.

A léptek zaja már az ajtónál volt. Még egy pillantás az ajtó-függöny mögűl kilyp.

Rosenblatt Áron, Elemér úr hitelezője.

Elemér majd hanyat esett; a szó megakadt torkán s bámulva nézett Áron bíbrosos orrára.

— Nagyságos úr, gondolom már elég régen várok a pénzemre. Kénytelen voltam cselhez folyamodni, s ha ön nekem egy óra múlva a három ezer forintot meg nem fizeti úgy ezt a levelet, melyet ön imádoztájához írt, elfogom küldeni néhány magyarzórt kis kísértében az ön kedves és szeretetreméltó — anyósához!

— Rosenblatt maga egy nyomorult blatt! Persze, ön tudja, hogy anyósom milyen vipera természetű, s most neki akarja a leveletem elküldeni. De azt nem fogja tenni. Itt a pénz, adja a leveletem!

Áron hajlongva adta át a levelet és a váltót. Elemér dűhösen mormogta a lépcsőn lemenőben: Oh azok az anyósok!

latok szabályellenesen foganatosítottak és a baj orvoslását a mérnöki hivatal saját hatáskörében nem eszközölheti, avagy azt tenni az építéskor megtagadja.

Ha az 1. § szerint hatósági bejelentés alá tartozó munkálatok hatósági bejelentés nélkül foganatosítottak és az építkezés avagy bontás szabályszertelen vezetetik, a munkálatok nem szűntetendők ugyan be, de a bejelentés elmulasztása a városi mérnök által a tanácsnak halsá dektalanul bejelentendő.

A karhatalom kirendelésé végett a mérnöki hivatal a rendőrkapitányt koresi meg, ki is ezen megkeresésnek nyomban megfelelni tartozik.

IV. Fejezet. A szomszédok érdekeit védő szabályokról.

14. §. A szomszédos telkek határvonalainak és építményeinek védelme.

Minden építkezés a szomszédok felé önálló tűzfalal foganatosítandó. Ezzel ellenkező megállapodás vagy egyezség érvénytelen.

Vízvezetők, esatornák, ólak, jégvermek, püze, trágya, méz és általában nedves, maró- és bűzös anyagok tartására rendelt gűdrök, valamint kutak, a szomszédos telkek határaitól rendszerint legalább 2 méter távolságra helyezendők el. — A püze-gűdrök ezenkívül áthatlan falazattal készíttendők.

Építkezéseknél, a fennálló épületek lebontásánál, amennyiben az másként ezélszerint nem eszközölhető, a szomszédok saját telkükön az állványok felállítását és a munkásoknak az átjárás megengedni, építkezés pedig az ezt által okozott kárt és elmaradt hasznát megtéríteni, úgy az illető telken mindent az előbbi állapotba helyezni tartozik.

A határfalon nyílást vagy ablakot készíteni csakis az érdeklét szomszéd beleegyezésével lehet, és ezen szolgálom mindenkor teletkönyvileg bekebelezendő. — A világító üdvörök legalább 4 méter nagyságban készíttendők s ablaknak a határvonalától legalább egy méterrel beljebb kell lennie. — A fűdvar területé, az egész telek legalább 1/10 része legyen.

15. §. Az eresz jog.

Ha valamely telken, melynek határán a szomszédnak ereszjog alapján nyereg-tetővel bíró háza van, — új épület emeltesik, ez esetben az ereszjog kárpótlásra való igény nélkül megszűnik és az új épület a szomszédos ház határfalához önálló tűzfalal hozzáfűttendő, ezen tűzfaloz ez szomszédos nyereg-tető felületére alakíttandó át, a mennyiben pedig az ezélszerint ki nem vethető, a szükséges kiviteli módozatot az épületi bizottság javaslata alapján a tanács határozza meg.

Az átalakítási munkálatokat, a mennyiben a felek közt külön egyezség nem jön létre, — építkezés saját költségén tartozik eszközöltetni.

16. §. A közös fal.

A telkek határvonalán épült és a szomszédok által közösen használt fal, a mennyiben a telekkönyvből vagy a felek által felhozott bizonyítékokból avagy a szokásos jelekből az ellenkező ki nem tünik, közös falnak veendő.

A szomszédos telkek határvonalán lévő falak közös avagy nem közös voltak név hatóságilag történt megállapításával meg nem eléggő fél, csakis bírói uton kereshet orvoslást.

Uj építkezéseknél közös falak emelése többé nem engedélyezhető, a meglévő közösége pedig lehetőleg megszüntetendő.

Ha a közös fal elég szilárd és vastag arra, hogy építkezés a tulajdonát képező részt lefaraghasa, anélkül, hogy az által a szomszédot illető falrészfennállása kockázattal, a lefaragás okvetlen foganatosítandó és a szomszéd fennmaradó falrésze mindkét oldalon polcekkel megtámasztandó, sőt a szűkséghez képest a régi egész fal vastagságban alá is falazandó.

Ezen aláépítés nélkülözhetlen oly esetben is, hol közös fal nincs, de az új épület alapzata a fennálló szomszédos fal alapzatánál mélyebbre épül.

Ha azonban a fal közössége eképmeg nem szűntethető, az egészen lebontandó, és a mennyiben a fennálló szomszédos házról záfal felépítése szükségesnek mutatkozik, vagy ezt a tulajdonos kívánja, az egejűdjűleg önállóan és pedig az építő fél által saját költségén felépíttendő. Ha azonban a közös fal a szomszédos fél lakrészeket határol és az azok vezélyeztetése nélkül le nem bontható, tartozik építéskor saját építéskor záfalal emelni s a közös falhoz való jogát elveszti.

17. §. Közös kutak, esatornák, püze-gűdrök és árnyékszékek.

A szomszédok közti határvonalon fennálló és közös használatra rendelt kutak, esatornák, püze-gűdrök és árnyékszékek, ha egyik szomszéd ezen határvonalon építeni akar, okvetlen megszüntetendők és minden szomszéd a saját telkén és saját költségén köteles a kutat, a püze-gűdröt, árnyékszékét vagy esatornát betemetni.

(Folyt. köv.)

Különléték.

— Az új igazságügyminiszter beköszöntője. Szilágyi Dezső, az új m. kir. igazságügyminiszter a következő leiratot intézte a pécsi kir. törvényszék elnökéhez: Ó császári s apostoli királyi Főlélege felső évi ápril hó 9-ik napján kelt legfelsőbb elhatározásával engem igazságügyminiszter legkegyelmesebben kinevezni méltoz-

tatot. Midőn e legfőbb rendeletnek hódolva, az igazságügyi tárca vezetését a mai napon átveszem, s erről elnök urat értesítem, félkértem, hogy hivatalos működésemet a vezetés alatt álló kir. bíróságokkal együtt saját hatáskörükben buzgó tökéletességben részeseitlen sziveskedjenek és a kötelességek oadaadó teljesítésével a bírói kar elé tűzött nagy célzalat, a partatlan és gyors igazságszolgáltatásnak minél teljesebb elérését elősegítsék. Részemről munkásságomat oda fogom irányozni, hogy a bírói kar sikeres működésére megkívántató minden föltétellel az ország erejéhez mérten meg is adassék. Budapest, 1889. ápril 13-án. Szilágyi Dezső s. k. E leirat a törvényszék 20-án tartott teljes ülésében olvastatott föl. Sável Kálmán elnök hosszabb beszédben képet adta annak a szereplésnek, melyet az új igazságügyminiszter az előtti működésével betöltött. A törvényszék teljes ülése elhatározta, hogy üdvözölj föliratot intéz szilágyihoz s a fölirat szerkesztésével Czigliányi Béla bíró bíza meg. A fölirat így szól: Nagy-méltóságú m. kir. igazságügyminiszter úr! Kegyelmes urunk! A pécsi kir. törvényszék, a területén levő kir. járásbíróóságok és a pécsi kir. ügyészség hódoló tisztelettel és osztatlan örömtől folyó lelkesedéssel fogadják Nagyméltóságod f. évi április 13-án 1209. sz. a. kelt magas leiratát, mellyel a magyar igazságügyi kormányra lépésért voltunk tudatni méltoztatott. Nagyméltóságod reformirányú törekvései, úgy parlamenti melyreható, hosszú éveken át manifestált szerepléséből, mint a fölő jogi oktatás terén mindig hangzatosított elveiből nemcsak a hazában, hanem európai nagyságon álló nagy tehetségei folytán, annak határain messze túl betöltött missiók után is ismeretesek. Az idézett magas leirat megle, az ügy-szeretetét áthatott hangja pedig nemcsak biztató reményt, de örömdetes tudatot is ébreszt arra nézve, hogy ama reformtörekvések a megvalósítás határához eljutottak. Legyen üdvözölje Nagyméltóságod általunk mint igazságügy-ér, hódolatlank, ragaszkodásunk kötelességszerűt, de lelkünkkel érzett egész hevével! Legyen kormányzata korszakalkotó! S a mint ennek biztosítékait Excelenciád multjából meríteni okunk van, úgy élte bennünket a remény a jövőre nézve, hogy Nagyméltóságodnak üdvös elhatározásait sikerre juttatni a gondviselés erőt ad. Mi követjük hívő szótátát s fölajánljuk Nagyméltóságodnak legjobb képességeinket a magyar igazság szent ügyének szánt-nagy munkájához, hogy elkövetkezők annak Nagyméltóságod vezérése alatt ezéül kitűzött diadala. Nagyméltóságod legázatosabb szolgálja, a pécsi kir. törvényszék, a területén levő kir. járásbíróóságok és a pécsi kir. ügyészség tagjai. Kelt Pécsen, 1889. ápril 20-án tartott teljes ülés meghívásából Sável Kálmán kir. törvényszéki elnök. „Ez aztan emelygős dicseriáda; de már ilyen alkalmakkor megszoktuk.

— A magas miniszterium. A héten érkezett le a „magas miniszterium“ vétő-t mondó rendelete az Oertzen-féle ház vétele s vele kapcsolatosan a belvárosi leányiskola létesítése ellen. A város közönsége hosszas alkudozások után végre ugy nehezen képes a hátulajdonosokkal megállapodásra jutni s megegyeznek oly vételáron, a minő semmiféle kifogás alá nem eshetik; a háza valóban szükséges van a városnak, hogy helyet adhasson a létesíteni szándékolt új leányiskolának s ime most a „magas miniszterium“ egy rendelettel törli a város jól meggondolt jűrkészését, alaposan megindokolt feltérjesztését. Azt mondja Baross, hogy a város feltérjesztését, melyben a leányiskola létesítését tárgyalja, áttette a közoktatásügyi miniszterhez, ki azzal terjesztette vissza a feltérjesztést, hogy Pécs városában, hol már oly sokat áldoztak nevelés, illetve iskolai célokra s a hol annyi iskola van már, mint kevés más provinciális városban, ott nincs szükség egy újabb leányiskolára, tehát ezek után Baros nem tartja megengedhetőnek az Oertzen-ház megvételét sem. A városi batóságának a véleménye, hogy valami „titkos és hatalmas“ kéz működött a háttérben e kérdés eldöntésénél s ez nagyon valószínű. Reméljük azonban, sőt megvagyunk róla gűdjűdve, hogy a város közönsége fel fog újul bírni a miniszterhez s utjalog kifejtve indokait és érveit, egyttal tiltakozik a kormány — önkénye ellen. Hát ez az önkormányzat? No iszen jól is járunk, ha a miniszteri mindenható szavakat ereszt!

— Tája-ünnepe. Tűdvalvót, hogy a színház építő végrehajtó bizottság kebelében, ünnepele rendező bizottság alakult, mely kimondotta, hogy június hó 2-án nagy ünneppel rendez az új színház-alapjává. A rendező bizottság a mult héten két ülést is tartott s a program megállapítása képezte a tanácskozás tárgyát. Az ünnepele a kiállítás területén fog megtartatni. Különbözű sátrak, pávilionok, halászkunyhók, laecziokunyhák, sördők, cukrászdák, stb. stb. lesznek fölállítva. Az ünnepele d. u. 3 órakor kezdődik. Különbözű zenekarok játszanak. Látványosságok is lesz gondoskodva. Az atletikai klub is részt fog venni az ünnepelele mutatóványaival. Este az arénában nagy népeldadás lesz. Előadás után a tornacsarnokban táncz. A delutáni mulatságok közt a legkedesebbnek igérkezik az „amerikai posta.“ Lesz postahivatal s lesznek levelbördök toborozva a szépmen sorából, kik postás-kosztűlmen bejárják az ünnepele területét s a fölállított levelezőkönyvből összezedik a közönség tréfas leveleit s a cizmeteknek kézbesítik, a jótékony cselra

fordítandó — kézbesítési díj mellett. Lesz természetesen levél-papír és czeruza áruda is, hol a jótékony csel elősegítésére mértéktelenen „fölemelt“ áron lehet vásárolni a levelezésre szükséges kellekkeit. Lesz villamos világítás is, lesz mindenféle, a mi csak vonz, a mi az ünnepele sikerét, fényét emeli.

— Hymen. Előnyösen ismert nyomdánk derek tulajdonosa, T a i z s József, a pécsi iparos osztály intelligens tagja, kelemesen lepett meg bennünket árvendtes értesítésével, mely szerent fölvette Hymen rózsalanczát. Az eljegyzési értesítés következőleg szől: „Szalczér Józsa T a i z s József jegyesek. B. Baar — Pécs 1889. április hava. „szép, kedves és művelt menyasszony, Szalczér baari plebános édes nővére. Öszinte szívből kívánjuk, hogy a szerelmi frigyért tartós boldogság tegye kedvessé, virágzóvá!“

— A budapest pécsi vasut igazgató-sága arról értesít bennünket, hogy május hó 1-étől további intézkedésig a 311 és 312. sz. vegyes vonatok az eddigi menetrend szerint közlekednek. A 311. sz. vegyes vonat indul Pécsről este 6 óra 8 perczkor, Budapestre érkezik reggel 6 óra 20 perczkor. A 312. sz. vonat indul a budapesti központi pályaudvarból este 7 óra 45 perczkor s Pécsre érkezik 9 óra 55 perczkor délelőtt.

— A Pécsbaranyam. tisztviselők segelelyelete f. é. május hó 5 diken délelőtt 11 órakor a városháza közgyűlési termében választmányi ülést tart, mely gyűlésre a tagok tisztelettel meghívattak. Tárgy: 1. Előnkü előterjesztés az egyesület további fennállására nézve. 2. A számadások beérteszése. 3. Netáni indítványok.

— A „Magyar Merkur“ pénzügyi szaklap munkatársa, J á m b o r Ernő a héten érkezett városunkba, hogy itt a lapnak pártfogókat szerezzen. A „Magyar Merkur“ már csak azért is megérdemli a pártfogást, hogy mindinkább nagyobb és nagyobb tért hódítva, lassacskán kiszoríthassa a hasonló szakmájú nemet lapokat.

— Tűz az iskolában. Husvét másnapján a budai külvárosi népiskolában, az igazgatói lakásban tűz támadt. Az igazgató családjával együtt a Tettyén volt s úgy esti 6 és 7 óra között vették észre a szerencsétlenséget. A fűst az ablakok közötti hasadékokon nagy mérvben nyomult ki, mi a járó kelők figyelmét lekötötte. A fűst minden kétséget kizárólag tűzet jelentett. Csakhamar lármát csaptak, népcsoportok támadt s a tűzoltók is megérkeztek. Behatoltak a szobába, ablakot nyitottak s amit a fűst kiűzött a szobából, lehetett csak az oltáshoz fogni. Rögös igazgató tetemes kárt szenvedett. Összes fegyvernemi elégtek s ezen kívül a szekrényben levő bankó-pénze, mintegy 50 frt is porrá égett. A tűz valószínűleg úgy támadt, hogy a pűkűloda, mely fűrészporrall volt töltve, a belevetett szivarka tűztől meggyulladt s a padlóba kapott a tűz, majd a szekrény fogott tűzet és így terjedt tovább a tűz. Ugyancsak ezen a héten még egy szoba tűz volt a Ferenz-ec-utcájában s kemény tűz a király-utczában.

— Művészeti tehetség. Hoppel pécsi aranyozó s öltér-épitő fia: János, ki Tirolban tanulja a képfaragás- és szobrászat művészetét, alig egy évi tanulmány után oly szép jelet adta tehetségének, hogy valóban figyelmre érdemel. A körülbelül 15 éves ifju egy faragású szobrot készített édes atyjának. Alkalmunk volt a héten az ifju eme művét megtekinteni s mondhattuk, hogy határozott tehetségre vall. Oly szép, tisztán s szabályosan van kidolgozva, hogy idősebb tanulóknak is dicseretére válnék. A mint értesültünk, Hoppel fiát állami segélyvel akadémiára fogja adni, hogy teljesen kiképeztesse a szép tehetségű ifjut.

— Színházi hírek. Ma kerül színpadra először „D on C a e s a r“ kizűdvetségű operet. A kedves szerjű dalm Soproban és Győrben mindenkor zsfölt ház előtt s nagy tetszés mellett adottott. Somogyinak eddig „kassa-darab“ ja volt Don Caesar. Igen jól van kiserpezeve s betanulva, úgy, hogy teljes preczióval megy a darab. — Kisné H o n t i M a r i, ki egészégi állapotának meggyengülése tartott vissza Soproban, ma érkezik hozzánk fölűdűlve s holnap, vasárnap már föllep az „I n g y e n é l o k“-ben.

— A „Pécsi Dalkoszu“ által f. évi ápril hó 7-én az építendő színház alapja javára rendezett estély kimutatása. Bevétel 79 előre váltott 50 koros jegyért 39 frt 50 kr, 77 drt 60 koros jegyért 46 frt 20 kr, fölűlűfűtész: Németh Béla 1 frt, Gűppel N. 90 kr, Vadász N. 60 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 fr, összesen 88 frt 60 kr. Kiadás: 66 frt, maradt tehát tisztázűdömet 22 frt 60 kr. — Ez uton is közöndölet szavaz a „Pécsi Dalkoszu“ s m e k l i M a n ő ezredesnek, ki készegele engedte át díjtalanul a katona-zeknart.

— Az új védőtörvény s az önkéntesek. Mindazon rendelkezések, enyhítések és kedvezések, a melyek a kormány részéről a képviselőházban tett kijelentések értelmében magát az új védőtörvény határozatai alá esű egyévi önkéntesek tényleges szolgálatát, az egyévi önkéntesek jelenleg az esetleges második szolgálati év alatt való megtartását, a kiképzetés és a tartalékos tiszti vizaga rendszerét tárgyznak, az említett törvény végrehajtására vonatkozó miniszteri utasítás II. részében, illetőleg az oktatási utasításokban fognak megjelenni, mely kűnyvek jelenleg szakszabályok tárgyalaak által állanak az új nyár folyamán, mindenesetre még az új

kiképezetési időszak kezdete (ez évi október 1-je) előtt fognak kiadni.

— A gyűdi csepp-barlang. Mult vasárnap reggel 11 órakor indultak túzólni... Szaladics Sándor alparancsnok vezetésével Gyűdi, hol a harkányi túzóloegylet tagjaival találkoznak, a barlang nyíláshoz indultak...

Színészet.

(V.) Az unalmas estét, melyeket a közönség vagy otthon ásitozva töltött, vagy a füstös kavéházak mégfüstösebb zenészeinek egy és ugyanazon nótákat czincogtatott melódiai és szopora tényezőzása mellett virrasztott át; kellemes szórakozást nyújtó s valóban élvezetes esték váltottak föl.

Somogyi az arénát husvét napján nyitotta meg s szüre hozta „Nebántavirág“ ot, mely a pécsi közönségnek a mult évben annyira megtetszett, hogy valahányszor adták, mindannyiszor zsefolt, vagy legalább is szép ház előtt folyt le. A közönséget nemcsak a darab szép zenéje, hanem különösen Szilasi Irén, a pinyükes kis primadona s Pollinusz s Aurel, a jó ízlés komikus pompás játéka nyerte meg.

egy félig-meddig szalonias darabban „fűgét“ mutogatásnak s pozokodjának. Ez a mi magán véleményünk. A mi művésztünknek az ilyenmi sérti, lehet, hogy másoknak tetszik. Az előadásra terve át, leszámitva a viharos tapok által föltűzött szereplők hatalmas túzásait, igen jónak mondhatjuk az előadást.

Pénteken „Könyvtárnok“-ot adták.

„Nincs többé köhögés!“

Igy fog minden egyén nyilatkozni, aki már egyszer kísérletet tett a hirneves és dijjutalmazott

Egger-féle mellpasztillákkal

melyekre t. cz. olvasónkat ezuttal figyelmeztetni kívánjuk.

Ezen kitűnő hatású mellpasztillák 25, 50 kros és 1 ftrtos dobozokban kaphatók

Pécsen:

Sipőcz István, Erreth János, Zsiga László. Göbel Kálmán urak és az Irgalmas-rendi gyógyszerárban.

Eszéken:

Gobetzky I. David, Gyula és Dines S. K gyógyszerész uraknál.

Villányon:

a Csató-féle gyógyszerárban.

Közgazdaság.

Selyem-ipar — szederfa.

A selyemiparnak és illetve a selyemtenyésztésnek első alapfeltétele: a szederfának bősége.

A selyemtenyésztés érdekében való tekintetből a szederfa soha nem lehet fölös számban, még pedig oly szederfakkal kell birniunk, melyek közheyeiken állván körülajdott képeznek és ennél fogva a magánbirtokkal nem rendelkező szegényebb sorsu tenyésztőknek ingyen álljanak szabad és háboríthatlan rendelkezésükre.

Mert feltéve azon esetet, hogy a selyemtenyésztés megkezdésére a szederfa elégséges számban is áll rendelkezésünkre, ha azon fák nem közheyeiken állanak és emélfogva nem közvagyon, — hanem ha magántulajdon képeznek, úgy akkor azok igen csekély kivétellel, majd mindentűn, miként ezt már 9 évi tapasztalatunk alapján bizton állíthatjuk, a selyemtenyésztés céljaira teljesen elvesznek, mivel a magántulajdonosok a szegényebb tenyésztőknek szederfaik használatát vagy határozottan megtiltják, vagy pedig oly feltételek közt, melyeket ezen iparág a még mindig csak fejlődésben levő lelenlegi állapotában elviselni nem képes.

Hisztek, sőt meg vagyunk győződve, hogy előbb utóbb, tán mintegy 10—15 év múlva be fog következni azon idő, a midőn a magánbirtosság értékesíthetű fogja szederfaikat az által is, hogy azok lombjainak használatáért bizonyos bért fizetett magának.

Mindaddig azonban, míg ez be nem következik, arra nézve, hogy a selyemtenyésztést a sikerre való kilátással megkezdhesstük, közvagyont képező szederfákra van föltűnő szükségünk.

Ezen célhoz csak egy ut vezet: ha t. i. a szederfaenyésztésre a közönséget serkenve, egész erélylyel elő törekszünk, hogy a községi faiskolák ügye rendeztessek.

Eljárásunk ezen irányban azonban meddő marad, ha egyttal nem gondoskodunk kellőleg arról is, hogy a községi faiskolák szorgalmas és szakértű mivélése a legerélyesebben ellenőriztessek.

Ezen ellenőrzésnek egyedűli célirányosodója: a járási faiskola-felügyelői intézmény.

A tapasztalat igazolja, hogy azon vármegyékben, hol ezen intézmény életbe van léptetve, ez egy e szeder, mint általában a fatenyésztésre nézve leltűvösebb eredményhez vezetett.

Alapos okunk van reményleni, hogy Baranya vármegye közönsége, mely a járási faiskola felügyelői intézményt már elfogadta, azt már a legközelebb oly szerzetben fogja életbe léptetni, a melylyel annak gyakorlati hasznát csakhamar fogjuk tapasztalhatni.

Nem jelentéktelen hátrányára van azonban az ügynek, hogy némely községei előjárói, bárha első sorban ők tudhatnák a legjobban, hogy a szegény nép-

nek ezen iparág által nyújtott kereset mennyire szolgál javára, hivatásukkal meg nem egyeztetű közönséggel viseltetnek az ügy iránt s ezzel mintsem vagy csak igen felültesen törődnek.

Ugyanis, sok község a faiskolájt nem csak hogy nem gondozza kellőleg, — hanem azt magán előzokra kihalaszolja, sőt volt eset arra, hogy a község azt bérbe adta: továbbá bebizonyult ténny, hogy egyes községei előjárói a szederfák csonkítását körül elkövetett vétkez gondatlansággal határos közönséggel a szederfalomb szaporítására irányult törekvést megüszítették, sőt — egy időre legalább — a selyemtenyésztést veszélyeztetették. Mert daczára annak, hogy az orsz. selyemt. felügyelőség által kiadott és rajzokkal felvilágosított utasítás minden egyes községnek megküldetett, találkoztak községek a melyekben csupán a véget, hogy nagyobb mennyiségű tűzől anyagot nyerveken, a szederfák oly mélyen csonkították, hogy azok további életét veszélyeztetették, s hogy erre az illető munkások trügvet nyerveken, volt eset az országban, hogy az utasításban foglalt rajzokat e célnáak megtelelően hamisították.

És midűn ezen baj elhárítása végett nagy költséggel Olaszországból egy szakértűt egyen hívatolt meg, ki által a szederfának helyes csonkítására mintegy 10 évűn kiképezetett és ezek a mult télen, daczára a rendkívűli hideg előjárásnak, mintegy 800 helységbe küldettek ki, hol mintacsontásokat végezűn, ezen mivéletre mindentűn alkalmas egyéneket betanítottak, több helyen a községi előjárók nyert utasításai ellenére, a kellő szakértelmet igényű csonkításai munkát nem a betanított egyének hanem mások által végeztesették és a már emített fapuszítást folytatják.

Üszinte köszönetemnek nyilvánítása mellett ismerem el a vármegye részéről ez irányban tapasztalt erélyes támogatást; másrészt azonban kell, hogy a közügyemet felhívjam arra, miszerint a hatóságok szigoró valamely tűvös közszel elérésére távolról sem elégséges, ha a végrehajtásra hívatott körökben az ügy iránti hazafias lelkesedés és kötelességérzet hiányzik; és ha nem birnak ama emberbaráti jóindulattal, hogy szegűny polgártársaikon segítenű, ezen ipar fejlődését előmozdítani igyekezzenek.

Örömmel ismerjük be, hogy vannak községek, melyek faiskolái a beérkezett jelentések szerint, kielőgítűen miveltetnek. Másrészt azonban nem hallgathatjuk el, hogy fájdalom, de nem csekély számban léteznek oly községek, a melyek faiskoláikat teljesen elhanyagolják és a közheyeiken álló szederfák megűvása és fentartása érdekében mit sem tesznek.

Az ügy érdekében véltűnk ennélfogva cselekedni, midűn ezennel mindenkinek, ki erre hívatott, figyelmébe ajánljuk, hogy csak hazafiai kötelességet t-íjesít akkor, midűn a közügy érdekében éber szemmel ellenőrizűn a kiültetett szederfákat minden megrogulás ellen a lehetőségű óvja és minden egyes oly esetet, a melynél közvagyont képező szederfák megrogulását tapa ztalja, az országos selyemtenyésztési felügyelőség tudomására hozni sziveskedik.

Nem kevésbé jó szolgálatot tesz az

ügynek bárki is azáltal, ha a tenyésztűket tapasztalt esetekben komolyan intű, miszerint már csak saját érdekeikre való tekintetűl is, lomszedés közben a szederfákat ne rongálják!

Elégű sajnos, de vannak tenyésztűk, kik visszaélve a nekű nyújtott előnyűkkel, nem átalnak a szederfákról egész ágakat leltűrni, csakhogy azokról v leveleket kényelmesebben szedhessek le.

Bárkinék is csak elismeréssel kell viseltetnie azon vármegye qatósága irányában, mely erélyes intézkedések által hazafias buzgalommal igyekezik ezen áldásos iparág fejlődését előmozdítani, daczára annak, hogy az ezen irányban tevékenység, a vármegyeének egyébként elfoglaltisztikárra nézve tetemes munkával és fátradsággal jár.

Nem csekély mérvben gátolja ezen áldásos ügy fejlődését még azon sajnos körűlmény is, hogy daczára a belügyminiszterium 60972/883. számű rendeletének, melynél fogva a közheyeiken álló szederfák selyemtenyésztés célzokra bárki által felhasználhatók, találkoznak, kik elég lelketlenek arra, hogy a közheyeiken álló szederfák lombjainak használatában a szegűny, tenyésztűket folyton gátolják.

Szerkesztői üzenet.

— An die Herren Wertherer und Justus. Az alábbi tartalommal kaptnk egy nyitott levelet. Azt hisszük nem nekűnk, hanem a „Fünfkirchner Zeitung“-nak szűl. Lapunk magyar nyelven jelenik meg. A levélű így szűl: Herr und Frau Jacob Wertherer, hieszen sűch, Traunung ihrer Tochter Mathilde mit Herrn Isidor Justus wolle am 1. Mai l. I. 5 Uhr nachmittags im hiesigen Caltus Tempel stattfinden hűbűcht einzuladen. Fünfkirchen, im april 1899. — Bocsánat! Nix dűjes! Akár tetszik, akár nem; mert — már mi ilyenek vagyunk!

— N. N. Nűvtelek közleményekre nem reflektálhatunk. 8 anyű idűnk nűnes, hogy a fölémlítettek fölkérésűk s intervűvoljuk. Kűlűnben nem valamű országra szűlű esemény, ha a pécsi Buzokó armádia valamű brútalitást követ el.

Gabona-árjegyzék

Pécs sz. k. városában 1889. évi apr. 19-én tartott betűvásárról.

Table with 2 columns: Item name and Price. Items include Buza, Kétszeres, Rozs, Árpa, Kukorica, Hajdina, Zab, Széna, Szalma.

NAGY FERENCZ

laptulajdonos.

K I S J Ő Z S E F, V Á R A D Y F E R E N C Z lapvezér. felelős szerkesztű.

HIRDETÉSEK,

A magyar háziasszonyok figyelmébe!

Kitűnő hazai gyártmány:

„SZALÁDY-KAVÉ“

Ezen hazai pótkavé a maga nemében páratlan, igen hasznos nűvűnyekből s kitűnű alkatrészekből áll, feltűnű minden eddigi forgalomban levű árpa, makk-, flűge-, továbbá a külföldről millió és millió kiló számba bevezekűt külföldű néven ismert pótkavékat.

Számos szaktekintű bírálata szerint: „A „Szalády-kavé“ ízűre s zamatára nézve sokkal kellemesebb, szűre szűp

„Hungária-kavé“

Évek előtt feltalált különlegeség, mely tisztán használya nem csak pótolja a drága szemes kavét s így nagy megtakarítást van elérve, hanem gyűghatásánál fogva is oly házi szert képez, mely „évezre táplál s táplálva szűpűtt.“

Rendes eledetűl használya felűtűtek, mint őrűgek és gyermekűknél a gomorból és belekből nyakot és minden emésztést akadályozó anyagot eltűvűtja, a gyomrot és vűrt tisztítja, a jó étvűgyat elűsűtű, táplál és erűsit, soványoknál a hűzűt modűtja elű.

Mint házi szer, utasítás szerint használya segűlyt nyűjt: gomor- és bűl-hurut, gomor- és feűgűrcs, gomorűgűs, gomorűrűl erűdű fűfűjás, vűrszegűnyűg, ét-

vezűtű és kevesebb cukor kell hozzá, mint bármely más pótkavéhez, tehát nemcsak kavé-pótlű, hanem egyszersmind kavé javítű is, mert jűtűkűny alkatrészeinél fogva a valódi kavé ígató és hevítű hatását alább szállítja, azt kellemesebb teszi s így a kavévezűhetűbbé válik.

Két kanál szemes kavéhez egy kanál „Szalády kavé“t adva fűzűtik be, s így a legízletesebb kavét nyervek.

vűghűnyű és álmatlanság ellen; továbbá enyhtűlűt eredményez aranyűr, idűg- és szűvűjokban.

„Gyermekűk, agok s általában kűknél az ázűsi szemes kavé használatá tiltva van, a „Hungária-kavé“ számtalan orvosi tekintűlyek által mint legjobb erűdműnyű tápszer van elismerve, a fentebű felsorolt bajokban pedig melegen ajánlva.

Ezt sok ezer hálairat igazolja.

Bűfűzűtik tisztán, hozzá nem adva semmifűle más kavét vagy pótlűket, bűgűrűben jobb, mint kavéűzű gűpűben; egy csesűzűre 1 evűkanállal, miként valaki gyűngűbb vagy erűsebben kedvelű, tisztű vízben 2—3 percűz forralva.

Ezen gyártmányok eddig minden kiállításon dísz-éremmel lettek kitűntetve.

Pécsen kapható minden elűkelűbb fűszerkereskedésben.

— A regále megváltás. A regálekár-talanítás tárgyaiban a pénzügyminiszter a következők rendeletet intézte valamennyi vármegye és törvényhatóság joggal felruházott város közönségéhez: Az állami italmereű jűvedék behozatala következtűben adandű kártalanításra vonatkozű igények bejelentésének az 1888. XXXVI. törűvű cikkel meghatározott, illetve az 1889. V. törvényekkel meghosszabbított záros határideje a folyű 1886. évi aprűlű 30 án jár le. Midűn e határidű lejárt s (megye, város közönségű) figyelműzetűnem, egyidejűleg ismételve figyelműzetűm arra is, hogy a hívatkozott 1888. XXXVI. t. cz. §-a, illetve az 1889. V. t. cz. 1. §-a értűműben, ebben a határidűben, vagyis legkűsebb 1889. évi aprűlű hó 30-áig, nemcsak a kártalanításű igények jelentendűk be az illetékes kir. adófelűgyelű, vagy kirendelt helyettesénél, hanem mind-amaz esetekben, melyekben a jogosult a kártalanításű az 1888. XXXVI. t. czikk 6—10. §-ai alapján, vagyis a tűkőkeamat és jűradékadű kiszabásánál megállapított jűvedeleműt elűtűrűg kívánja eszkűzűltetni, ugyancsak a hívatkozott 1888. XXXVI. törűvűcikkű 10. illetve az 1889. V. törűvűcikkű 1. §-a szerint írásban benyűjtendűk azok a bizonyítűkok is, melyeket alkalmazni akar, ha pedig írásbűl bizonyítűkai nűnesenek, legalább írásbűl bejelentendűk a bizonyításnak azok a műdozati, melyeket alkalmazni kíván. Úljog felhívom ennek következtűben a (megye, város közönségű), hogy azonnal a helyi viszonyok kűzt legalkalmasabbnak látszű műdon hozza tudomására mind-azoknak, kik a megye, város) területűn italmereű jűgot gyakorolnak és kártalanításű igényűlyel bírnak, hogy ha ezeket az igényűkeket legkűsebb a f. 1889. évi aprűlű 30 áig az illetékes kir. adófelűgyelűnél, illetve kirendelt helyettesénél írásbűl be nem jelentik, kártalanításban egyáltalán nem részesűlnek. Figyelműzetűse őkűt tovább, hogy abban az esetben, ha a kártalanításű összeg megállapítását, a rendes alaplűt elűtűrűg, az 1888. XXXVI. t. cz. 6—10 §-ai alapján kívánják, nem elegendű az egyszerű bejelentűs, hanem az elűtűrűg bizonyításnak hely csak akkor adatik, ha szintűn legkűsebb 1889. évi aprűlű 30-áig, ugyancsak az illetékes kir. adófelűgyelű, esetleg kirendelt helyettesénél bizonyítűkeikat írásbűl benyűjtják, vagy

akkor, ha írásbűl bizonyítűkeik nűnesenek, legalább megjelűlik a bizonyítás azon műdozatát, amelyet alkalmazni kívánnak. Mert kűlűnben, ha a bejelentűs kűlűl idűben meg is törtűnt, de a bizonyítűkok be nem terjesztettek, illetve meg nem jelűtűtűtek, csak a tűkőkeamat- és jűradékadű alapjű ul felvett jűvedelem alapján lesz a kártalanítás megállapíthatű.

egy félig-meddig szalonias darabban „fűgét“ mutogatásnak s pozokodjának. Ez a mi magán véleményünk. A mi művésztünknek az ilyenmi sérti, lehet, hogy másoknak tetszik. Az előadásra terve át, leszámitva a viharos tapok által föltűzött szereplők hatalmas túzásait, igen jónak mondhatjuk az előadást.

Ugyanis, sok község a faiskolájt nem csak hogy nem gondozza kellőleg, — hanem azt magán előzokra kihalaszolja, sőt volt eset arra, hogy a község azt bérbe adta: továbbá bebizonyult ténny, hogy egyes községei előjárói a szederfák csonkítását körül elkövetett vétkez gondatlansággal határos közönséggel a szederfalomb szaporítására irányult törekvést megüszítették, sőt — egy időre legalább — a selyemtenyésztést veszélyeztetették. Mert daczára annak, hogy az orsz. selyemt. felügyelőség által kiadott és rajzokkal felvilágosított utasítás minden egyes községnek megküldetett, találkoztak községek a melyekben csupán a véget, hogy nagyobb mennyiségű tűzől anyagot nyerveken, a szederfák oly mélyen csonkították, hogy azok további életét veszélyeztetették, s hogy erre az illető munkások trügvet nyerveken, volt eset az országban, hogy az utasításban foglalt rajzokat e célnáak megtelelően hamisították.

Elégű sajnos, de vannak tenyésztűk, kik visszaélve a nekű nyújtott előnyűkkel, nem átalnak a szederfákról egész ágakat leltűrni, csakhogy azokról v leveleket kényelmesebben szedhessek le.

